

Τόμας Χόουπ (1769-1831)

Νεανικά χρόνια στο Άμστερνταμ κ' ένα *Grand tour*

Ο Τόμας, πρωτότοκος γιος του Τζον Χόουπ, καταγόταν από παλιά Σκωτσέζικη οικογένεια τραπεζιτών, η οποία αναφερόταν ως οι «Χόουπς του Άμστερνταμ» καθώς και ως «Hope & Co». Γεννήθηκε στο Άμστερνταμ το 1769. Κληρονόμησε από τους γονείς του την αγάπη για τις καλές τέχνες και έγινε συλλέκτης έργων τέχνης, χάρις

*Προτομή του Τόμας Χόουπ από τον γλύπτη Bertel Thorvaldsen.**

* Η προτομή βρίσκεται στο μουσείο του γλύπτη στην Κοπεγχάγη. Creative Commons CC0 1.0 από το διαδίκτυο: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9a/Thomas_Hope_-_Thorvaldsens_Museum_-_DSC08679.JPG

και στον πλούτο που συσσωρεύσαν ο πατέρας του και ο παππούς του. Ο πατέρας του έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στο Groenendaal Park, κοντά στο Χιμστέιντε της Βόρειας Ολλανδίας, όπου είχε δημιουργήσει ένα, ανοικτό στο κοινό, υπαίθριο μουσείο έργων γλυπτικής. Ο Τόμας είχε δύο αδελφούς, τον Αδριανό Ηλία (Adrian Elias, 1772-1834) και τον Ερρίκο Φίλιππο (Henry Philip, 1774-1839), που έγινε γνωστός ως συλλέκτης πολυτίμων λίθων και κοσμημάτων.

Τον 18ο αιώνα πολλοί νέοι των πλουσίων οικογενειών της Αγγλίας συνήθιζαν να πραγματοποιούν ένα Grand Tour, δηλαδή ένα μεγάλο ταξίδι στις χώρες της Ευρώπης και της Ασίας για να γνωρίσουν τους κατοίκους, την αρχιτεκτονική και την τέχνη τους. Τα ταξίδια αυτά στα τέλη του 18ου αιώνα, εξαιτίας των πολέμων της Γαλλικής επανάστασης, είχαν αλλάξει κατεύθυνση και αντί της Κεντρικής Ευρώπης είχαν φέρει τους περιηγητές στην Οθωμανική αυτοκρατορία, επομένως και στην τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, καθώς η περιοχή δεν είχε εμπλακεί σε αυτούς τους πολέμους.

Το 1784, όταν ο Τόμας ήταν 15 ετών, ο πατέρας του πέθανε ξαφνικά στη Χάγη. Προτιμώντας τη συντροφιά της μητέρας του και των αδελφών του, παρά εκείνη των θείων του στο Άμστερνταμ, ο Τόμας δεν ακολούθησε τις οικογενειακές επιχειρήσεις, αλλά έστρεψε το ενδιαφέρον του στη μελέτη των καλών τε-

χνών και ιδίως εκείνων των κλασικών πολιτισμών. Το 1787, σε ηλικία 18 ετών, ο Τόμας Χόουπ ξεκίνησε ένα Grand Tour, μια περιοδεία στην Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, που διάρκεσε περίπου 8 χρόνια, μέχρι το 1794. Από αυτά τα δύο τελευταία, 1792-1794, ταξίδεψε μαζί με τον αδελφό του, τον Ερρίκο Φίλιππο στην Ιταλία, από όπου αγόρασαν αντίκες. Ο Τόμας ενδιαφερόταν ιδιαίτερα για την αρχιτεκτονική και τη γλυπτική και ως συλλέκτης δημιούργησε μια μεγάλη συλλογή από ρωμαϊκά και ελληνικά έργα τέχνης, καθώς αυτά προκαλούσαν το ιδιαίτερο ενδιαφέρον του¹.

Μετοικεσία στο Λονδίνο

Όταν ο Τόμας Χόουπ επέστρεψε στη Χάγη στα τέλη του 1794, η μητέρα του είχε πεθάνει πριν από τέσσερα χρόνια, και ο Τόμας κληρονόμησε σχεδόν το ένα έκτο της τραπεζικής εταιρίας. Όμως τον Ιανουάριο του 1795 οι τρεις αδελφοί Χόουπ μετακόμισαν στο Λονδίνο, μεταφέροντας και 372 ζωγραφικούς πίνακες, μεταξύ των οποίων έργα των Ρούμπενς, Ρέμπραντ και Άντονι βαν Ντάικ, λίγο πριν ο επαναστατικός Γαλλικός στρατός φθάσει στο Άμστερνταμ. Με τη βιασύνη τους να αφαιρέσουν τις οικογενειακές συλλογές τέχνης για να τις μετακομίσουν στην ασφάλεια του Λονδίνου, οι Χόουπς άφησαν στα καλοκαιρινά

1. Chisholm, Hugh: «Hope, Thomas», *Εγκυκλοπαίδεια Μπριτάννικα* (11η έκδοση) Cambridge University Press, 1911.

*Ο Τόμας Χόουπ με τουρκική ενδυμασία, ζωγραφική με λάδι σε καμβά, έργο του Sir William Beechey τον 1798.**

τους σπίτια και στους κήπους τους, διακοσμήσεις τσίχλων, έπιπλα και βαριά αγάλματα. Έτσι βέβαια απέφυγαν τη Γαλλική κατοχή της Ολλανδίας από τον Ναπολέοντα, που διάρκεσε από το 1795 έως το 1810. Ο Τόμας δεν ξαναγύρισε ποτέ στο Άμστερνταμ, ενώ μετά τη γαλλική κατοχή, ο αδερφός του, ο Αδριανός Ηλίας (Adrian Elias), επέστρεψε για να ζήσει στο Groenendaal Park, απασχολούμενος με τις οικογενει-

* Το έργο φυλάσσεται στη National Portrait Gallery του Λονδίνου. Κοινό κτήμα, μέσω των Wikimedia Commons: <https://www.npg.org.uk/collections/search/portrait/mw03241/Thomas-Hope>